

EU:n ratkaisut ilmastonmuutoksen ehkäisemiseksi

Ilmastonmuutoksen hillitseminen on keskeinen aihe parlamentin agendalla. Kokosimme yhteen faktoja ilmastonmuutoksesta ja EU:n toimista sitä vastaan.

Ilmastonmuutos vaikuttaa monin tavoin jo nyt. Kuva: Ezra Comeau-Jeffrey / Unsplash

Rajoitetaan ilmaston lämpeneminen kahteen asteeseen

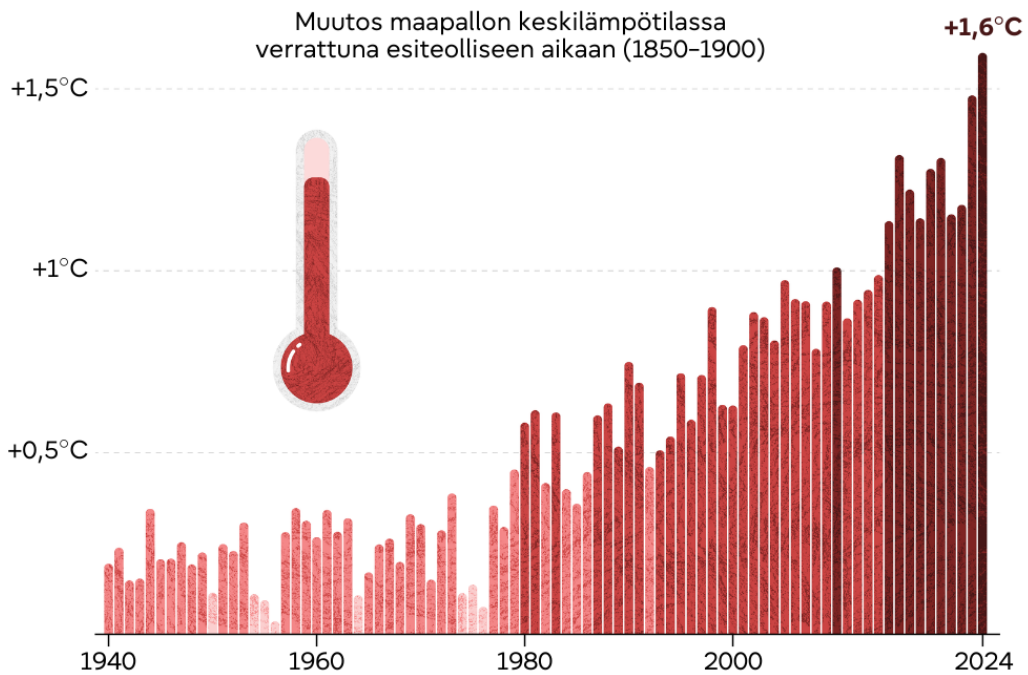
Maapallon keskilämpötila on noussut merkittävästi teollisesta vallankumouksesta lähtien, ja viime vuosikymmen (2014–2023) on [tilastojen lämpimin](#).

EU:n ympäristötiedon palveluverkosto [Copernicuksen](#) keräämien tietojen mukaan **vuosi 2024 oli kaikkien aikojen lämpimin**. Ihmisen toiminnan tuloksena syntyneet kasvihuonekaasupäästöt ovat nykytiedon valossa mitä todennäköisimmin lämpenemisen syy.

Vuosi 2024 oli mittaushistorian ensimmäinen, jolloin maapallon keskilämpötila nousi selkeästi yli 1,5 celsiusasteen rajan verrattuna esiteolliseen aikaan (1850-1900).

2024 oli tilastojen lämpimin vuosi

1940–2024

Lähde: ERA5 (1940–2024) · Credit: C3S/ECMWF

Maapallon vuosittainen keskilämpötila verrattuna esiteolliseen aikaan

Tutkijoiden arvioiden mukaan kahden asteen lämpeneminen verrattuna esiteolliseen aikaan voi jo aiheuttaa katastrofaalisia seurauksia ilmastolle ja ympäristölle.

Tämän vuoksi Pariisin ilmastositomuksessa asetettu tavoite on pysäyttää lämpeneminen alle kahteen asteeseen ja pyrkiä rajoittamaan se korkeintaan 1,5 asteeseen.

Yksi vuosi, joka ylittää 1,5 asteen lämpenemisen rajan, ei vielä tarkoita sitä, että Pariisin sopimuksen tavoitteisiin ei olisi päästy, sillä keskilämpötilan nousu mitataan vuosikymmenien

eikä yksittäisten vuosien ajalta. Nykyisellä lämpenemisen tahdilla todennäköisyys sille, että keskilämpötila nousee yli 1,5 astetta esiteolliseen aikaan verrattuna 2030-luvulla, on kuitenkin korkea.

Tällä hetkellä asiantuntijat arvioivat, että [maapallon ilmasto on lämmennyt noin 1,3 astetta](#) verrattuna esiteolliseen aikaan.

Miksi EU:n ilmastotoimilla on väliä?

Ilmastomuutos vaikuttaa jo Euroopan unioniin

Ilmastomuutos vaikuttaa jo nyt monin eri tavoin Euroopan eri alueisiin. Se voi johtaa luonnon monimuotoisuuden köyhtymiseen, metsäpaloihin, satojen vähenemiseen ja lämpötilojen nousuun. Se voi vaikuttaa myös ihmisten terveyteen.

EU on merkittävä kasvihuonekaasupäästöjen tuottaja

Euroopan unioni oli vuonna 2023 [maailman neljänneksi suurin kasvihuonekaasupäästöjen aiheuttaja](#) Kiinan, Yhdysvaltain ja Intian jälkeen. EU:n osuus maailman kasvihuonekaasupäästöistä laski vuoden 1990 15,2 prosentista 6,0 prosenttiin vuonna 2023.

Lisätietoa

[Lisää faktoja ilmastomuutoksesta löydät infografiikoistamme](#)

EU on sitoutunut YK:n ilmastoneuvotteluihin

EU on keskeinen toimija YK:n alaisissa ilmastoneuvotteluissa ja se on allekirjoittanut Pariisin sopimuksen. Myös kaikki jäsenmaat erikseen ovat allekirjoittaneet sopimuksen, mutta ne koordinoivat kantansa ja sopivat yhteisistä päästövähennystavoitteista EU-tasolla.

Pariisin sopimuksessa EU sitoutui vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään vähintään 40 % vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 1990 tasoon. Vuonna 2021 tavoitetta kiristettiin vähintään 55 prosentin vähennykseen vuoteen 2030 mennessä ja ilmastoneutraaliuteen vuoteen 2050 mennessä.

Lisätietoa

[Lue lisää ilmastoneuvottelujen historiasta aikajanaltamme](#)

EU on onnistunut leikkaamaan päästöjään merkittävästi

EU:n tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 55 prosenttia vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä ja saavuttaa ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä. Päästöt ovat vähentyneet jatkuvasti vuodesta 1990 vuoteen 2023. EU:n päästöt putosivat merkittävästi vuosien 2022 ja 2023 välillä, 8 % vuodessa, minkä seurauksena vuonna 2023 ne olivat arviolta 37 % pienemmät kuin vuonna 1990.

Lisätietoa

[Lue lisää EU:n edistymisestä kohti päästövähennystavoitteitaan](#)

Euroopan vihreän kehityksen ohjelma

Vuonna 2021 parlamentti hyväksyi Euroopan ilmastolain, joka teki ilmastoneutraaliudesta vuoteen 2050 mennessä laillisesti sitovan tavoitteen. Se asetti vuoden 2030 välitavoitteeksi vähentää päästöjä 55 prosentilla.

Euroopan vihreän kehityksen ohjelma on tiekartta kohti ilmastoneutraalia Eurooppaa vuoteen 2050 mennessä.

Konkreettisista toimista, joilla vihreän kehityksen ohjelman tavoitteisiin pyritään pääsemään, päätetään niin sanotun ["Fit for 55" -paketin avulla, joka hyväksyttiin vuonna 2023](#). Paketti sisältää lainsäädännön päivityksiä, jotka koskevat muun muassa energiatehokkuutta, uusiutuvaa energiaa, päästökauppaa, hiilitulleja ja autojen hiilidioksidipäästöjä.

EU pyrkii myös saavuttamaan kiertotalouden vuoteen 2050 mennessä, luomaan kestävän elintarvikejärjestelmän sekä suojelemaan luonnon monimuotoisuutta ja pölyttäjiä.

Rahoittaakseen vihreän kehityksen ohjelman Euroopan komissio esitteli tammikuussa 2020 [Kestävä Eurooppa -investointisuunnitelman](#), jonka tavoite on houkutella vähintään biljoonan euron edestä julkisia ja yksityisiä sijoituksia seuraavan vuosikymmenen aikana.

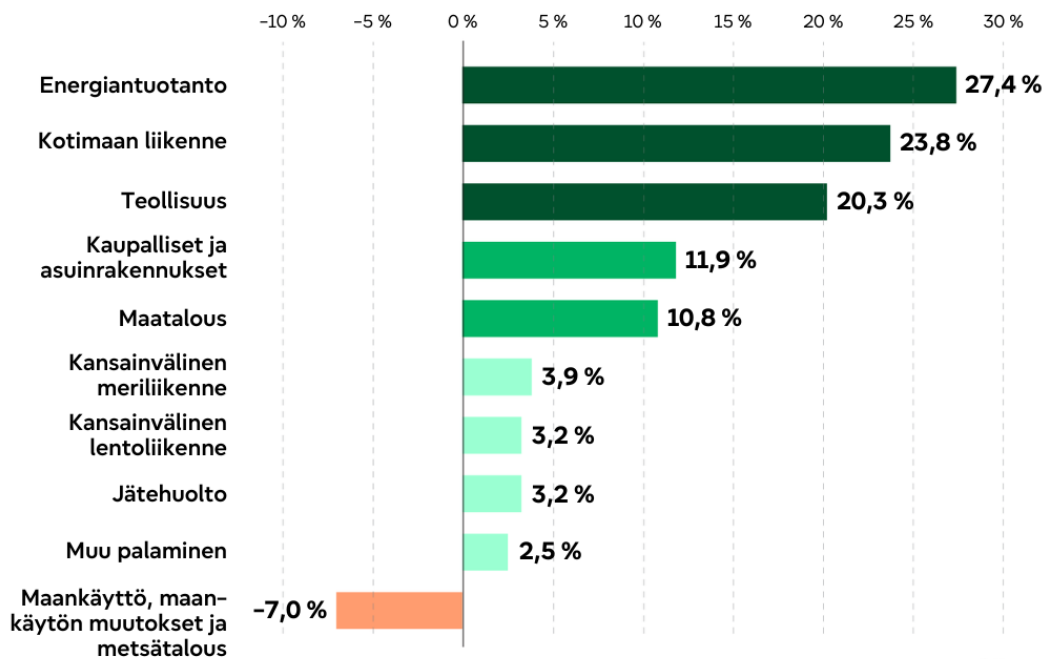
Investointisuunnitelmaan kuuluva [oikeudenmukaisen siirtymän rahasto](#) on tarkoitettu tukemaan alueita ja yhteisöitä, joihin vihreä siirtymä vaikuttaa kaikkein eniten, kuten esimerkiksi vahvasti hiilestä riippuvaisia alueita.

Lisätietoa

[Lue lisää Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta](#)

Alakohtaiset kasvihuonekaasupäästöt EU:ssa

osuus kokonaispäästöistä arvioituna hiilidioksidiekvivalenteina (2022)

Lähde: Euroopan ympäristökeskus

Vähennetään kasvihuonekaasupäästöjä EU:n ilmastopolitiikalla

EU:ssa on erilaisia ratkaisuita kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi riippuen sektorista.

Teollisuus ja energiantuotantolaitokset

Teollisuuden ja energiantuotantolaitosten päästöjä vähentääkseen EU on perustanut maailman ensimmäisen ja suurimman päästökauppajärjestelmän (ETS). Siinä yritysten täytyy ostaa lupia hiilidioksidipäästöilleen, joten pienemmät päästöt tulevat niille halvemmiksi. Järjestelmä kattaa 40 % EU:n kasvihuonekaasupäästöistä.

Jotta päästökauppajärjestelmä vastaisi Euroopan vihreän kehityksen ohjelman kunnianhimoisempia tavoitteita, sitä päivitettiin siten, että teollisuuden päästöjä leikataan 62 prosentilla vuoteen 2030 mennessä. Tarkistettu päästökauppajärjestelmä (ETS II) kattaa saastuttavia aloja, kuten rakennukset ja tieliikenteen vuodesta 2027 alkaen sekä meriliikenteen.

Rakennusala, maatalous, jätehuolto

Tietyt talouden alat, kuten rakennusala, maatalous ja jätehuolto, eivät vielä kuulu päästökauppajärjestelmän piiriin. Niillä päästöjä vähennetään EU-maiden välisen taakanjaon avulla. Jotta voidaan saavuttaa 55-valmiuspaketin kunnianhimoiset tavoitteet, näiden alojen päästövähennystavoitteita nostetaan 29 prosentista 40 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.

Liikenne

Kesäkuussa 2022 Euroopan parlamentti hyväksyi liikenteen päästövähennyksiin tähtäävän esityksen, jonka mukaan uusien henkilö- ja pakettiautojen tulee olla hiilidioksidipäästöttömiä vuoteen 2035 mennessä.

Kesäkuussa 2022 parlamentti äänesti myös lentoliikenteen päästökauppaa koskevan uudistuksen puolesta. Jatkossa kaikki Euroopan talousalueelta lähtevät lennot kuuluisivat EU:n päästökaupan piiriin. Parlamentti hyväksyi huhtikuussa 2023 tarkistetun ehdotuksen, jonka mukaan ilmailualan ilmaisista päästöoikeuksista luovutaan asteittain vuoteen 2026 mennessä. Lisäksi edistetään kestävien lentopolttoaineiden käyttöä.

Metsäkato ja maankäyttö

EU haluaa käyttää ilmastonmuutoksen torjunnassa hyväkseen myös metsien kyvyn sitoa hiilidioksidia. Parlamentti hyväksyi keväällä 2023 päivityksen sääntöihin, jotka hallinnoivat maankäyttö- ja metsätalousspektoria (LULUCF). Uusien sääntöjen ansiosta EU:n hiilinielut kasvavat 15 prosenttia.

Tuonti maista, joiden ilmastotavoitteet ovat alhaisemmat

Parlamentti hyväksyi huhtikuussa 2023 hiilirajamekanismia koskevat säännöt. Niissä asetetaan hiilen hinta EU:n ulkopuolisista, hiili-intensiivisistä teollisuudenaloista tuoduille tuotteille. Siten torjutaan tuotannon siirtämistä maihin, joiden ilmastotavoitteet ovat vähemmän kunnianhimoisia.

Lisätietoa

[Lue lisää EU-toimista kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi](#)

Edistetään uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta

Energia on suurin kasvihuonekaasupäästöjen lähde EU:ssa. Energiatehokkuuden parantaminen ja puhtaamman energian tuottaminen auttavat saavuttamaan EU:n ilmastotavoitteet ja vähentämään sen riippuvuutta tuonnista.

Syyskuussa 2023 parlamentti puolsi [uusiutuvan energian edistämistä](#) koskevaa sopimusta. Uusiutuvien energialähteiden osuuden EU:n energian loppukulutuksesta pitäisi nousta 42,5 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä, kun taas yksittäisten maiden olisi pyrittävä 45 prosenttiin.

Lisäksi EU haluaa [parantaa energiatehokkuutta](#) parlamentin heinäkuussa 2023 tukemilla uusilla tavoitteilla. Niiden mukaan energiankulutusta tulee vähentää vähintään 11,7 % vuoteen 2030 mennessä (verrattuna vuoden 2020 ennusteeseen vuoden 2030 energiankulutuksesta).

Luodaan kestävä kiertotalous vuoteen 2050 mennessä

Jos EU:sta halutaan vihreän kehityksen ohjelman mukaisesti hiilineutraali vuoteen 2050 mennessä, täytyy tuotteiden koko elinkaarta tarkastella uudelleen. Kestävää kulutusta ja kiertotaloutta täytyy edistää. Tämän pitäisi johtaa resurssien kulutuksen, jätteiden ja kasvihuonekaasupäästöjen vähenemiseen.

EU:n kiertotalouden toimintasuunnitelma sisältää toimenpiteitä, jotka koskevat

- pakkauksia ja muoviva
- kestäviä tekstiilejä
- elektroniikkaa sekä tieto- ja viestintätekniikkaa
- rakennusala ja rakennuksia
- akkuja ja ajoneuvoja
- elintaviketjua
- kriittisiä raaka-aineita
- tuotteiden korjausta ja uudelleenkäyttöä.

Lisätietoa

[Lue lisää siitä, miten EU saavuttaa kiertotalouden](#)

Suojellaan luonnon monimuotoisuutta ja ennallistetaan luontoa

Luonnon ekosysteemien ennallistaminen ja luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ovat tärkeitä, jotta voidaan hillitä ilmastonmuutosta, lisätä luonnon kykyä sitoa hiilidioksidia ja parantaa kykyämme sietää ilmastonmuutosta.

Metsillä on keskeinen rooli hiilipäästöjen sitomisessa ja kompensoimisessa. Euroopan parlamentti hyväksyi siksi huhtikuussa 2023 säännöt, joilla varmistetaan, että EU:hun tuodut tavarat eivät ole osasyynä metsäkatoon tai metsien tilan heikkenemiseen missään maailmassa.

Helmikuussa 2024 parlamentti tuki ennallistamislakia, joka velvoittaa kaikki EU-maat ennallistamaan luontotyypppejä.

Lisätietoa

[Lue lisää EU:n toimista luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi](#)

Lisätietoa

[Lue lisää ennallistamislaita](#)

Lisätietoa

[Komission sivusto EU:n ilmastotoimista](#)

[EU:n neuvosto: Ilmastomuutoksen torjunta EU:ssa](#)

[Euroopan ympäristökeskuksen verkkosivut](#)

[EU:n ilmastolain hyväksymisestä \(englanniksi\)](#)

[Faktatietoja EU:sta: Ilmastomuutoksen torjuminen](#)